

BLANDT NABOER -
UNTER NACHBARN

Solaranlæg i alle størrelser

RODENÆS. Firmaet Solarpark Rodenäs GmbH leverer solenergianlæg i alle størrelser. Fra minianlæg til læskure på landet til anlæg med 5,5 megawatt ydelse.

Virksomheden i Nordfrislands nordvestligste hjørne har opnået en eksportkvote på 50 procent.

Solarparken tilbyder sig som samarbejdspartner til universiteter og skoler. Man støtter både videnskabeligt arbejde og arrangerer skoleudflugter til frilandsanlæg.

De fotoelektriske anlæg, der bygges i dag, har en funktionstid på mindst 20 til 30 år.

Selskabet anvender montagesystemer, der produceres af den norske concern Hydros afdeling i Tønder.

Læs mere på www.solarpark-rodenaes.de.

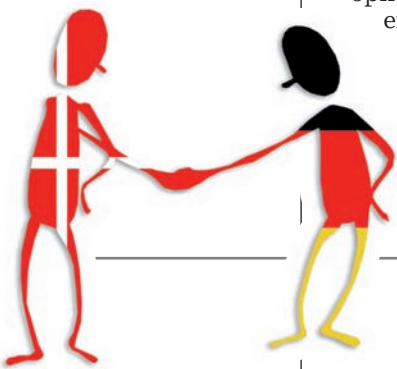
Alle med i »ProjektZero«

SØNDERBORG. ProjectZeros partnere er anerkendte videnskabelige institutioner i Europa og USA. En videnskabelig komité består bl.a. af professorerne Steen Rasmussen fra SDU Odense, Gordon Keating og Hans Ziock fra Los Alamos University (USA) samt Diana Mangalaangue fra universitetet i Reims/Frankrig. Dertil kommer et team af lokale undervisere.

De lokale elever aktiveres, og selv børnehaver skal yde deres bidrag til en reduktion af CO₂-udslippet.

Der samarbejdes ikke bare med danske virksomheder. Man søger også partnere ved udenlandske institutioner. Det skal bl.a. ske ved at samarbejde omkring fællesprojekter mellem Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten. Grundprincippet for »ProjektZero« er at videregive erfaringer til andre kommuner og byer.

»Bright Green Youth« er navnet på et internationalt ungdomsstævne i Sønderborg, der finder sted samtidig med klimakonferencen i København i 2009. Læs mere på www.project-zero.dk.

Udnyttelse af solenergi kun lige begyndt

Vedvarende energi.

- I begyndelsen blev vi anset for at være tosser, smågriner lederen af firmaet Solarpark Rodenäs, Frank Groneberg, der sammen med dr. Armin Wulf i 2003 grundlagde firmaet tæt på den dansk-tyske grænse. Firmaet beskæftiger for tiden 35 medarbejdere og installerer nu solarenergianlæg i hele Europa. For tiden monteres Europas største fotoelektriske taganlæg i Italien.

RODENÆS. I det nordvestligste hjørne af Nordfrisland i en gammel toldbygning på Norddeich kun få meter fra den dansk-tyske grænse, har firmaet Solarpark Rodenäs GmbH adresse. Det har i løbet af få år erobret sig en førende position i den tyske solarenergibranche. Firmaet beskæftiger i dag 35 medarbejdere i regionen bag diget, hvor der ikke findes alt for mange arbejdspladser.

Dets historie begyndte med den landbrugsuddannede Frank Groneberg (40), bosat i Norddeich ved Rodenäs, og ingeniøren dr. Armin Wulf (60), der efter en lang arbejdsperiode i USA var vendt hjem til sin nordfrislandske hjemstavn. I begyndelsen brugte de kun solenergien til opvarmning af vand på deres gårde i Rodenäs. Men efter at et anlæg til termisk solvarme, sat op på taget på Frank Gronebergs svinstald, viste sig at være en succes, studerede de to principperne bag fotoelektriske anlæg og har siden grundlæggelsen af deres eget firma sammen med talrige interessenter opbygget Bürger-solarpark Rodenäs.

bejdere i regionen bag diget, hvor der ikke findes alt for mange arbejdspladser. Dets historie begyndte med den landbrugsuddannede Frank Groneberg (40), bosat i Norddeich ved Rodenäs, og ingeniøren dr. Armin Wulf (60), der efter en lang arbejdsperiode i USA var vendt hjem til sin nordfrislandske hjemstavn. I begyndelsen brugte de kun solenergien til opvarmning af vand på deres gårde i Rodenäs. Men efter at et anlæg til termisk solvarme, sat op på taget på Frank Gronebergs svinstald, viste sig at være en succes, studerede de to principperne bag fotoelektriske anlæg og har siden grundlæggelsen af deres eget firma sammen med talrige interessenter opbygget Bürger-solarpark Rodenäs.

Lov giver gode rammebetingelser

Gennembruddet opnåede Rodenäs-firmaet med udviklingen af deres egne montagesystemer. Ud over underkonstruktioner for taganlæg udviklede det også underkonstruktioner for frilandsanlæg, der sikrer, at de fotoelektriske anlæg

Armin Wulf og Frank Groneberg startede deres virksomhed i det små ud fra deres egen interesse for udnyttelse af solenergi. I dag sikrer de 35 job. (Foto: Volker Heesch)

kan drejes optimalt mod solen.

Firmaet har gavn af de gode rammebetingelser for solarenergiudnyttelse i Tyskland, som blev skabt med loven for vedvarende energi (EEG). Efter ansættelsen af den første medarbejder i 2004 har firmaet været i rivende udvikling.

- Vi har også været utrolig heldig med vores medarbejdere, understreger Frank Groneberg. Der er blandt medarbejderne også flere tidligere langtidsledige, især i produktionen, der afvikles i en tidligere mølstrisamarbejdspartner i Tønder og Sønderborg er optimal. Groneberg forventer mange ordrer fra Danmark i de kommende år.

Frank Groneberg mener, at den tidligere forbundsmiljøminister fra de Grøn-

siger Groneberg og fortæller, at virksomheden har uddannet i alt fire lærlinge. Og han understreger, at han føler sig som Vidingherred-patriot. Placeringen af virksomheden er efter hans mening optimal. Rodenäs er ikke bare »en plads i solen« - kystnære områder har statistisk set flere solskinstimer end andre områder, og den klare luft gør det muligt, at fotoelektriske anlæg producerer ekstra megen elektricitet. Også den tætte beliggenhed ved den danske grænse og de danske industrisamarbejdspartnere i Tønder og Sønderborg er optimal. Groneberg forventer mange ordrer fra Danmark i de kommende år.

Frank Groneberg mener, at den tidligere forbundsmiljøminister fra de Grøn-

ne, Jürgen Trittin, med sin lov om vedvarende energi viste sin fremsynethed, for uden denne lov ville man aldrig have oplevet den nuværende udvikling af solarenergi i Tyskland. Han glæder sig over, at man med det ny lovtillæg har opnået planlægningsikkerhed de næste 20 år med en moderat sænkning af godtgørelsen for solarenergi leveret til det offentlige forsyningsnet.

Frank Groneberg er overbevist om, at anvendelse af solarenergi først lige er begyndt. Der kommer stadig flere kunder, der vil producere deres egen elektricitet. Han henviser til, at man i Rodenäs og nabolandsbyerne allerede nu leverer syv megawatt solarenergi.

Volker Heesch,
Der Nordschleswiger

Sønderborg viser vejen

Klimabeskyttelse.

Ideen om »ProjektZero« blev første gang luftet i foråret 2007. Den lokale tænketank, Futura Syd, foreslog et koncept, som skulle hjælpe aktivt med at imødegå klimaforandringer på lokalt niveau og gøre hele kommunen CO₂-neutral.

SØNDERBORG. Den 52-årige Peter Rathje har været administrerende direktør for »ProjektZero« i knapt et år. Det engelske navn røber målsætningen for det enestående koncept i Sønderjyllands største kommune, som ud over Sønderborg by dækker over de mindre byer Gråsten og Nordborg samt flere landsbyer fra Als og ned til Flensborg Fjord. Her skal i de kommende 20 år opnås, at CO₂-udslippet er på nul.

- Vi skal ikke tilbage til hestevogne og kakkelovnsopvarmning. Vi skal virkelig gøre et koncept, der effek-

tivt sætter en stopper for klimaforandringer og samtidig sikrer nuværende arbejdspladser og skaber nye, siger den tidligere økonomichef Peter Rathje, der sammen med sit lille team har arbejdsplads i det ny universitets- og kulturcenter Alision direkte ud til Allsund.

Rathje fortæller, hvordan man gik ganske pragmatisk frem i »ProjektZero« og begyndte med et samarbejde med de lokale institutioner på energiforsyningsområdet, som det lokale fjernvarmeverk og elforsyningselselskabet Sydenergi samt virksomheder som Danfoss. Senere er den danske energikoncern DONG-Energy kommet med - og Sønderborg Kommune er hovedpartner.

- Vores projekt skal ikke bare bestå af tekniske løsninger, men også inddrage så mange borgere som muligt. Det skal være et demokratisk projekt, der vil gøre en vedvarende besparing af energi til en selvfølge fra børnehaver til storindustri, siger Peter Rathje, der også håber på at finde partnere uden for Danmark.

Man har allerede kontakt til den flensborgske professor Olav Hohmeyer, der som medlem af FN's klimaråd sammen med mange andre ledende videnskabs-

folk har fået Nobelprisen, samt den berømte Frank Gehry, der som hovedarkitekt for ombygningen af Sønderborgs havnefront også er blevet begejstret for »nul CO₂-udslip«-tanken.

Peter Rathje kan allerede fremvise en række konkrete initiativer, som skal føre frem til målet. Eksempelvis arbejdes med et projekt til udvinning af geotermisk energi. DONG-Energy har engageret sig afgørende i foretaget til 160 millioner kroner, som har som mål at hente 80 grader varmt vand fra vandførende lag i 1500-2000 meters dybde. Seismiske undersøgelser har bekræftet formodninger om, at der findes brugbare vandførende lag under Sønderborg.

Peter Rathje understreger, at fjernvarmeforsyningen er et centralt element i »ProjektZero«, der målrettet satser på en energiforsyning uden fossile brændstoffer.

Ud over byområderne i kommunen har landområderne en afgørende betydning: Der bor yderligere 400.000 indbyggere, og området en højborg i dansk svineproduktion.

- Vi vil bruge gyllen fra svineavl til udvinning af biogas, fortæller Peter Rathje. Derfor er landbrugsorganisationerne ligesom in-

Peter Rathje fra »ProjektZero«. (Foto: Volker Heesch)

dustrien og kommunen partnere i »ProjektZero«.

Ifølge Peter Rathje giver de drastiske prisstigninger på olie og gas Sønderborgprojektet afgørende medvind. Prisstigninger på de hidtil dominerende energikilder forbedrer den økonomiske status for de enkelte projekter. Der arbejdes f.eks. på en prototype af nye huse, der med fotoelektriske elementer og en optimal isolering skal producere mere energi, end de har brug for.

- Opvarmning af bygninger er for tiden den største energisluger, derfor hører især udvikling og bygning af energibesparende huse med i »ProjektZero«, for-

tæller han. Flere store planlægningsfirmaer er gået med i projektet. Ved siden af nye huse er koncepter til forbedring af ældre bygninger en del af målet.

Peter Rathje understreger, at »ProjektZero« er åben over for partnere i såvel Danmark som Tyskland. Der føres f.eks. for tiden samtaler om et udvide trekantssamarbejdet mellem Flensborg, Sønderborg og Aabenraa. Syddansk Universitets fakulteter i Sønderborg deltager i »ProjektZero« og satser på et samarbejde med universiteterne i Flensborg og Kiel.

Ud over energiforbruget til opvarmning af huse skal »ProjektZero« også medvirke til at formindske energiforbruget og CO₂-udslippet i trafikken.

Volker Heesch

»Unter Nachbarn - blandt naboer« er et fælles projekt i:

FLENSBORG
AVIS

sh:z
Der Nordschleswiger

Projektet støttes af:

Danfoss

Nord-Ostsee
Sparkasse